

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/18/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115225383
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4115225383.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Viery Koscelanskej, v spore žalobcu: F. Q., nar. XX.XX.XXXX, F. T. XXX/XX, XXX XX T., zastúpený JUDr. Peter Havlík, advokát so sídlom Podzámska 18, 949 01, Nitra, proti žalovanému: Poľnohospodárska Pôda, s.r.o. so sídlom Sibírska 55, 831 02 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 44 138 369, zastúpenému: LawService, s.r.o. so sídlom Stráž 3/223, 960 01 Zvolen, IČO: 36 861 723, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 9C/449/2015- 147 zo dňa 12. januára 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením (v poradí druhým) súd prvej inštancie rozhodol o trovách zastaveného konania tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 2, § 257 CSP ako aj zisteným skutkovým stavom. Poukázal na to, že súd prvej inštancie uznesením č. k. 9C/449/2015 - 95 zo dňa 30.03.2017 zastavil konanie, žalobcovi priznal právo na plnú náhradu trov konania a rozhodol, že žalobcovi bude vrátený súdny poplatok zaplatený za žalobu. V dôsledku podaného odvolania žalovaným rozhodoval Krajský súd Nitra, ktorý uznesením č. k. 7Co/300/2017 - 116 zo dňa 31.06.2018 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil na nové rozhodnutie.

2. Súd prvej inštancie videl v danej veci dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v celom procese týkajúcom sa priebehu výkupu pozemkov v kat. úz. D., ktorého účelom bolo vybudovanie strategického objektu v okrese A.. Poukázal na to, že po podaní žaloby žalobcom bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra smerujúci proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra zo dňa 24.07.2015 č. V-5228/2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor v konaní č. V 5228/2015 predmetnému protestu prokurátora vyhovel rozhodnutím zo dňa 02.11.2015 č. Up 44/2015-7, v ktorom skonštatoval, že vlastnícke právo nebolo na žalovaného platne prevedené a do katastra nehnuteľností opäť zapísal ako vlastníka žalobcu, a to z dôvodu, že uzavretá kúpna zmluva bola vyhodnotená ako absolútne neplatný právny úkon. Vyhovením protestu prokurátora bolo navrátené vlastnícke právo žalobcovi, čím prišlo k odpadnutiu dôvodu podanej civilnej určovacej žaloby, čo v konečnom dôsledku primälo žalobcu vziať späť podanú žalobu. Práve tieto skutočnosti považoval súd za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania. Ďalej uviedol, že o trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania, keďže takýto výrok vzhľadom na okolnosti prípadu považoval za spravodlivý. Žalobca sa domáhal určenia vlastníctva z viacerých hmotnoprávných dôvodov. Súd prvej inštancie sa k preskúmaniu uvedených dôvodov nedostal, keď

skôr prišlo k vyriešeniu veci v správnom konaní, na základe výsledku ktorého by ďalšie konanie bolo bezpredmetné. Katastrálny úrad kúpnu zmluvu strán nezavkladoval z dôvodu zákonného predkupného práva štátu. Uviedol, že na tomto výsledku nesú resp. nenesú zodpovednosť obe sporné strany, keďže obe strany zmluvu podpísali. V čase, keď prišlo k späťvzatiu návrhu nemožno vysloviť názor, že by návrh bol podaný predčasne, alebo nedôvodne, ale nemožno ani konštatovať, že bol návrh dôvodný. Súd vo veci rozhodoval len o procesných nárokoch, z ktorých nemožno vyvodit' hmotnoprávny záver. Doplnil, že žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania a k späťvzatiu nedošlo pre správanie žalovaného (ani "neúspech" žalovaného v administratívnom konaní nemožno automaticky hodnotiť ako neúspech v konaní súdnom). Nie je zrejmé, aký by bol hmotnoprávny výsledok dokazovania. Vyžadovalo by si to rozsiahle dokazovanie vo veci samej, čo by bolo aj zjavne nehospodárne, keď otázka trov konania je vedľajším produktom súdneho konania, nie jeho podstata.

3. Proti tomuto uzneseniu, v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný domáhajúci sa jeho zmeny tak, aby jemu bolo priznané právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% a súčasne požadoval, aby mu bol priznaný aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Ohľadom odvolacích dôvodov poukázal na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP, keď súdu prvej inštancie vyčítal nesprávne skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov a rozhodnutie vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že súdne rozhodnutie je rozporuplné, keďže súd rozhodol na základe ustanovenia § 257 CSP a zároveň uviedol, že rozhodol na základe ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ktoré sa na danú situáciu nevzťahuje, nakoľko vychádza zo zásady úspechu vo veci a teda je uplatniteľná až po prejednaní veci. Súd sa v rozhodnutí nevysporiadal ani so všetkými relevantnými argumentmi. Poukázal na to, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, podľa ktorej nie každá okolnosť, ktorá by aj bola príčinou vzniku sporu možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa. Súd vôbec nezohľadnil, že predkupné právo mohol porušiť jedine žalobca, nakoľko on bol predávajúcim. Žalovaný tiež poukazoval na časový aspekt od podania žaloby do jej späťvzatia a na to, že žalobné dôvody boli iné než tie, pre aký dôvod bol podaný protest prokurátora. Ďalej dôvodil, že v dôsledku prevodu nehnuteľnosti zo žalobcu na spoločnosť MH Invest došlo na jeho strane k strate aktívnej vecnej legitímácie. Bez aktívnej vecnej legitímácie už žalobca nemohol byť v konaní úspešný a preto zobral žalobu späť. Podľa žalovaného je možné prijať záver, že dôvodom späťvzatia nebola strata naliehavého právneho záujmu, ale strata aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a tú svojím správaním žalovaný nielenže nijako nezavinil, ale ho nemohol ovplyvniť. Tieto skutočnosti vylučujú aplikáciu ustanovenia § 257 z tých dôvodov, aké uvádza súd. Žalovaný v odvolaní poukazoval aj na ustanovenie § 256 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane. Ak by žalobca zobral žalobu späť po tom ako bolo právoplatne vyhovené protestu prokurátora, nemusel by nový právny zástupca prevziať právne zastúpenie.

4. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Uviedol, že priznanie náhrady trov konania žalovanému by bolo s poukazom na skutkový a právny stav predmetného sporu voči žalobcovi extrémne nespravodlivé a konanie žalovaného, ktorým sa domáha náhrady trov konania v spore, ktorý bol žalobca nútený iniciovať dôsledkom protiprávneho konania žalovaného, považuje za výkon práva v rozpore so zákonom a v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva právnu ochranu. Žalobcove vlastnícke právo k nehnuteľnostiam bolo ohrozované žalovaným, ktorý si odvodzoval svoje vlastnícke právo od kúpnej zmluvy, ktorej uzatvorenie bolo docielené istivým a účelovým konaním. K späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - protest prokurátora, na ktorý žalobca nemal dosah. Na základe protestu prokurátora bol žalobca opätovne zapísaný ako vlastník na liste vlastníctva a z tohto dôvodu zobral dôvodne podanú žalobu späť. Pokiaľ by teda boli právne názory a postup žalovaného pri uzatváraní Kúpnej zmluvy v súlade s právnymi predpismi, orgány ochrany práva a orgány verejnej správy by v tomto smere neboli konali, žalobca by žalobu nezobral späť a o spore by musel meritórne rozhodnúť súd. Čo sa týka námietky žalovaného o nesprávnosti aplikácie ust. § 255 ods. 2 CSP, ktoré sa na uvedenú vec nevzťahuje, táto námietka nie je spôsobilá ohroziť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a privodiť tak zmenu napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom, keďže napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 34 CSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdiť ako rozhodnutie (vo výroku) vecne správne.

6.1 V predmetnej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca doručil dňa 18.8. 2016 súdu prvej inštancie žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese A., v obci A., v katastrálnom území D., parcela registra "C", zapísanej na LV č. XXXX - parc. č. XXXX - orná pôda o výmere XXXX m². Pôvodným vlastníkom nehnuteľnosti bol žalobca. Kúpnu zmluvou č. 2015/6/C26 uzatvorenou v júni 2015 medzi ním ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim bola predaná nehnuteľnosť za kúpnu cenu 900 eur. Tvrdil, že žalovaný v čase podpisu kúpnej zmluvy mal vedomosť o pripravovanom rozhodnutí o vybudovaní strategického priemyselného parku v lokalite, kde sa pozemok nachádzal a teda o tom, že jeho hodnota je niekoľkonásobne vyššia ako suma, za ktorú pozemok kúpil žalovaný. Uviedol, že uzatvorená kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 a OZ z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi, odporovanie a obchádzanie zákona o cenách, pretože bola uzatvorená žalobcom ako nepodnikateľom, pri ktorom bola zneužitá jeho nevedomosť o trhovej cene nehnuteľnosti, jeho ľahkomyselnosť a dôverčivosť. Dňa 14.11.2016 doručil žalobca súdu prvej inštancie späťvzatie žaloby v celom rozsahu z dôvodu, že na základe protestu prokurátora bol opätovne zapísaný ako vlastníak predmetných nehnuteľností a tak stratil naliehavý právny záujem na predmete žaloby. Žiadal, aby súd konanie zastavil, priznal mu náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6.2 Súd prvej inštancie následne rozhodol uznesením č.k. 9C/449/2015- 95 zo dňa 30.03.2017, ktorým konanie zastavil, žalobcovi priznal právo na plnú náhradu trov konania a rozhodol, že žalobcovi bude vrátený súdny poplatok zaplatený za žalobu. V dôsledku podaného odvolania žalovaným predmetom konania zostal nárok strán na náhradu trov konania voči sebe navzájom. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd v skutkovo a právne obdobných veciach rozhodoval o trovách zastaveného konania v dôsledku späťvzatia žaloby rôzne, pričom sa rozhodnutia odvolacieho súdu stali predmetom prieskumu Ústavného súdu SR, ktorý konštatoval, že diametrálne odlišná činnosť krajského súdu o tej istej právnej otázke je ústavne neudržateľná a že zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti krajského súdu (pozri napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 338/2018-30).

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa Čl. 4 ods. 1 CSP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

12. Podľa Čl. 4 ods. 2 CSP ak takéto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné vysporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

13. Ustanovenie § 256 CSP vyžaduje pre priznanie náhrady trov konania zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka zavinenia podľa uvedeného ustanovenia sa hodnotí iba podľa procesného výsledku. V sporovom konaní sa povinnosť nahraďiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci a zásadou zodpovednosti za zavinenie. Zásada úspechu vo veci znamená, že strana, ktorá mala v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu trov konania. Posúdenie účelnosti pritom bude závislé od konkrétnych okolností tej - ktorej veci. Podstatou zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP). Použitie

tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoj strán v priebehu konania a pod.. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdości, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

14. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky právnym štátom. Jedným z typických znakov právneho štátu je predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a rovnaká aplikácia práva všeobecnými súdmi v právne a skutkovo podobných veciach. Z nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky vedených pod č.k. IV. ÚS 614/2019-36, I.ÚS 222/2019-46, I. ÚS 225/2019-46 všetky zo dňa 20. augusta 2019 vyplýva, že Ústavný súd Slovenskej republiky vytýkal odvolaciemu súdu diametrálne odlišnú rozhodovaciu činnosť o tej istej právnej otázke, čo je ústavne neudržateľná činnosť s tým, že riešenie problému a zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti krajského súdu.

15. Z obsahu zápisne zo zasadnutia Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre dňa 06.februára 2020 vyplýva, že občianskoprávne kolégium ohľadne náhrady trov konania prijalo zjednocujúce stanovisko v znení : „Vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzatiu žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené vysloviť záver, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Nitre tak, zjednotilo rozhodovaciu činnosť svojich senátov pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v prípade zastavenia konania po späťvzati žaloby z objektívnych dôvodov, ktorá rozhodovacia činnosť bola rozdielna.

16. Keďže v danej veci ide o rovnakú právnu otázku, ktorá bola predmetom zjednocovania rozhodovacej činnosti krajského súdu, odvolací súd nevidí dôvod, aby sa od prijatého stanoviska občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre pri rozhodovaní v danej odklonil.

17. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že na daný právny vzťah sa vzťahuje vyššie citované zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia, pretože späťvzatie žaloby nezavinila ani jedna zo strán sporu a došlo k nemu z objektívnych dôvodov po podaní protestu prokurátora. Keďže na danú právnu vec nie je možné aplikovať ust. § 256 ods. 1 CSP ani ust. § 257 CSP odvolací súd postupoval podľa Čl. 4 ods.1, 2 Základných princípov CSP, pričom zároveň vzal do úvahy právny názor Ústavného súdu SR vyslovený v jeho nálezochoch vo veciach vedených pod č.k. IV. ÚS 614/2019-36, I.ÚS 222/2019-46, I. ÚS 225/2019-46, všetky zo dňa 20. augusta 2019. Vychádzajúc z uvedeného záveru Ústavného súdu SR, ako aj z obsahu súdneho spisu, odvolací súd skúmal, či možno niektorej zo strán pripísať zavinenie na zastavení konania a dospel k záveru, že zavinenie na zastavení konania nemožno pripísať žalobcovi, ktorý v čase podania určovacej žaloby nemal inú možnosť, ako sa domáhať ochrany svojich práv. S prihliadnutím na okolnosti, ktoré nastali až po podaní žaloby a ktoré žalobca ovplyvniť nemohol, možno konštatovať, že ho k späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - odpadnutie predmetu žaloby na základe toho, že vyhovením protestu prokurátora bolo navrátené vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam žalobcovi. Rovnako nemožno pripísať zavinenie na zastavení konania ani žalovanému, ktorý svojím správaním po podaní žaloby nedal dôvod, pre ktorý by žalobca mal zobrať žalobu späť.

18. Keďže zavinenie na zastavení konania nemožno v danej veci pričítať ani jednej zo strán, pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania bolo potrebné vychádzať zo základného princípu Civilného sporového poriadku uvedeného v čl. 4 a rozhodnúť tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva, a preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vo výroku vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Takéto rozhodnutie o trovách konania podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje rozumné vysporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Názor odvolacieho súdu nemohla zmeniť ani argumentácia žalovaného, že nebola dôvodom späťvzatia žaloby strata naliehavého právneho záujmu, ale bola ním strata aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keďže po prevode nehnuteľnosti zo žalobcu na spoločnosť MH INVEST stratil aktívnu vecnú legitímáciu, a túto skutočnosť nielenže žalovaný nezavinil, ale ani ju nemohol ovplyvniť. Ako bolo vyššie uvedené, k späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - protest prokurátora, na ktorý žalobca a ani žalovaný nemali dosah, ale v dôsledku ktorého bola

zabezpečená ochrana vlastníckeho práva žalobcu, čím odpadol predmet žaloby, a preto je tiež bez právneho významu posudzovať otázku, či predkupné právo štátu mohol porušiť len žalobca.

19. S poukazom na uvedené potom odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal, napriek tomu, že na danú vec nebolo možné aplikovať ustanovenia § 257 CSP a zároveň aj § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd vzhľadom k uvedenému uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

20. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

21. Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).